

Rys č. 1 – Plochy

Pokyny pro vypracování platné pro všechny příklady

- Použijte
  - středně silnou plnou čáru pro důležité prvky zadání (např. souřadnicové osy, axonometrický trojúhelník, horizont, základnice, stopy zadaných rovin, ap.);
  - silnou plnou čáru pro viditelné části objektů (např. obrysy ploch, řezy, přímky určující konstruovanou tečnou rovinu, tečny křivky řezu, ap.);
  - středně silnou čárkovanou čáru pro neviditelné části objektů;
  - tenkou čáru pro konstrukce;
  - čerchovanou čáru pro otočený půdorys v PA, KP a LP a při otočení roviny v MP, pro osy kuželoseček, osu rotačního nebo šroubového pohybu.Čerchovaná čára musí *přibližně* odpovídat tomuto vzoru:

- Narýsujte osy a vrcholy všech elips, které se v příkladu vyskytují (kromě příkladů v lineární perspektivě).
- Popište základní objekty (osy, počátek, základnice, horizont, hlavní bod, redukovaný dolní distančník, ap.) a další významné body. Popis podle šablony.
- Nepoužívejte fixy ani popisovače (ani pro zvýraznění výsledku).
- Pro zvýraznění (např. křivky řezu, přímek určujících tečnou rovinu, ap.) můžete použít modrou nebo zelenou barvu. Používejte mikrotužku s barevnou náplní, nebo dobře ořezanou pastelku.
- Pomocné konstrukce (např. rektifikaci kružnice a rozvinutí šroubovice) rýsujte na druhou stranu výkresu (popisky u pomocných konstrukcí nemusí být podle šablony).
- V pravém dolním rohu papíru ve výšce 0,5 cm nad okrajem papíru (pokud není v zadání uvedeno jinak) napište vaše jméno a příjmení. Popis podle šablony, velikost 0,5.

Příklad 1

A4 na výšku

VP: $O[10 ; 13]$, osa z svislá, $\omega = \sphericalangle(z, y) = 120^\circ$

Je dán protáhlý elipsoid:

- osa rotace o je souřadnicová osa z ;
- meridián v bokorysně $\mu(y, z)$ je elipsa o středu $S[0 ; 0 ; 6]$, velikost hlavní poloosy $a = 6$, velikost vedlejší poloosy $b = 5$.

Zobrazte zadaný meridián.

Dále zobrazte řez elipsoidu rovinou $\varrho(7 ; -10 ; 3)$, sestrojte osy obrazu křivky řezu, zobrazte půdorys křivky řezu.

Určete tečnou rovinu τ elipsoidu v jeho bodě $T[2,5 ; -1 ; ?]$, z_T je větší ze dvou možných. Sestrojte stopy roviny τ .

Dodržujte společné pokyny pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 2

A4 na výšku

MP: $O[10 ; 15]$

Je dán *rotační paraboloid*:

- bod $F[0 ; 7,5 ; 10]$ je ohnisko paraboloidu;
- osa rotace o je kolmá k půdorysně $\pi(x,y)$;
- bod $M[3 ; 9,5 ; 6,5]$ je bodem plochy.

Uvažujte část plochy nad půdorysnou π . Zobraďte uvažovanou část plochy.

Dále zobraďte řez uvažované části plochy rovinou $\varrho(M,R,Q)$, $R[5 ; 0 ; 0]$, $Q[0 ; 3,5 ; 0]$. Je-li řezem paraboloidu elipsa, sestrojte osy jejích průmětů. Určete přesně body řezu na obrysech, stanovte viditelnost v půdoryse i náryse.

Sestrojte tečnu křivky řezu v bodě M .

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 3

A4 na výšku

MP: $O[8 ; 17]$

Rotační jednodílný hyperboloid s osou rotace $o \perp \pi$ je dán svým hlavním meridiánem – hyperbolou h v rovině rovnoběžné s $\nu(x,z)$. Střed hyperboly h je bod $S[0 ; 5,5 ; 6]$, velikost hlavní poloosy je $a = 2,5$, bod $V[4,5 ; 5,5 ; 0]$ je bodem asymptoty hyperboly h .

Uvažujte část hyperboloidu mezi rovinami $\pi(x,y)$ a $\alpha : z = 12$. Sestrojte průměty uvažované části hyperboloidu a příslušné části asymptotického dotykového kužele.

Zobrazte řez hyperboloidu rovinou $\varrho(-12 ; 16 ; 5)$. Je-li řezem hyperboloidu elipsa, sestrojte osy jejích průmětů. Určete přesně body řezu na obrysech, stanovte viditelnost v půdoryse i náryse.

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 4

A4 na šířku

KP: $O[15 ; 6]$, $\omega = 150^\circ$, $q = 1$

Je dán šroubový pohyb:

- osa $o \parallel y$, $S \in o$, $S[6 ; 0 ; 7,5]$;
- levotočivý;
- výška závitu $v = 12$.

Zobrazte jeden závit šroubovice bodu $A[7,5 ; 2,5 ; 3]$, sestrojte tečnu t šroubovice v bodě $M[? ; 7 ; ?]$ a její půdorys (tj. zobrazte přímky t a t_1).

Zobrazte rotační válcovou plochu, na které šroubovice bodu A leží, sestrojte přesně body šroubovice na obrysu válcové plochy, stanovte viditelnost.

Dále sestrojte bod K zobrazovaného závitu šroubovice, který má nejmenší vzdálenost od bokorysny $\mu(y,z)$.
Zobrazte tečnu šroubovice v bodě K a její půdorys.

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 5

A4 na výšku

VP: $O[10 ; 11]$, osa z svislá, osa $x = OX$, $X[2 ; 3]$

Je dána *cyklická šroubová plocha (vinutý sloupek)*:

- šroubový pohyb: osa $o = z$, levotočivý, výška závitů $v = 12$;
- kružnice $k(S ; r = 2,5) \subset \pi(x,y)$, $S[0 ; 6 ; 0]$.

Zobrazte jeden závit plochy nad půdorysnou (tj. zobrazte šroubovici bodu S a nejméně 24 tvořících kružnic).

Určete tečnou rovinu τ plochy v bodě $T[? ; -7 ; 6]$, $x_T < 0$. Zobrazte stopy roviny τ .

Dále zobrazte řez plochy rovinou $\varrho(9 ; 11 ; 13)$ (tj. zobrazte aspoň 20 bodů řezu a spojte je křivkou).

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 6

A4 na šířku

PA: $\triangle XYZ$, $X[12 ; 7,5]$, $|XY| = 10$, $|XZ| = 11$, $|YZ| = 12$

Hyperbolický paraboloid je určen zborceným čtyřúhelníkem $ABCD$ (hrany zborceného čtyřúhelníku jsou AB , BC , CD , DA); $A[3 ; 0 ; 0]$, $B[3 ; 0 ; 12]$, $C[19 ; 5 ; 0]$, $D[3 ; 11 ; 0]$.

Zobrazte stopy řídicích rovin plochy a dále nejméně 8 přímk (pravidelně rozmístěných) každého přímkového regulu plochy.

Zobrazte řez plochy rovinou ϱ : $\varrho \perp \pi$, $C \in \varrho$, $R \in \varrho$, $R[0 ; 2 ; 0]$. Napište o část jaké křivky se jedná, zdůvodněte (na zadní stranu výkresu, není třeba podle šablony).

Dále zobrazte tečnu křivky řezu v bodě C .

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 7

A4 na šířku

PA: $\triangle YXZ$, $Y[4,5 ; 9]$, $|YX| = 9$, izometrie, PODHLEDPlocha *Montpelliérského oblouku* je určena těmito řídicími křivkami:

- horní půlkružnice $k(S,6)$ v rovině α rovnoběžné s nárysnou $\nu(x,z)$, $S[8 ; 7 ; 0]$;
- přímka ℓ : $L \in \ell$, $\ell \parallel x$, $L[8 ; 0 ; 8]$;
- přímka m : $S \in m$, $m \perp \alpha$.

Zobrazte část plochy nad lichoběžníkem $ABCD$, $A[2 ; 7 ; 0]$, $B[14 ; 7 ; 0]$, $C[16 ; 0 ; 0]$, $D[0 ; 0 ; 0]$, tj. zobrazte části alespoň 20 přímek plochy a řezy rovinami kolmými k půdorysně, procházejícími úsečkami AD a BC .

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 8

A4 na výšku

LP: $H[18,16]$, $v_h = 9$, $d = 28$

Přímková plocha *Štramberská trůba* je určena těmito řídicími útvary:

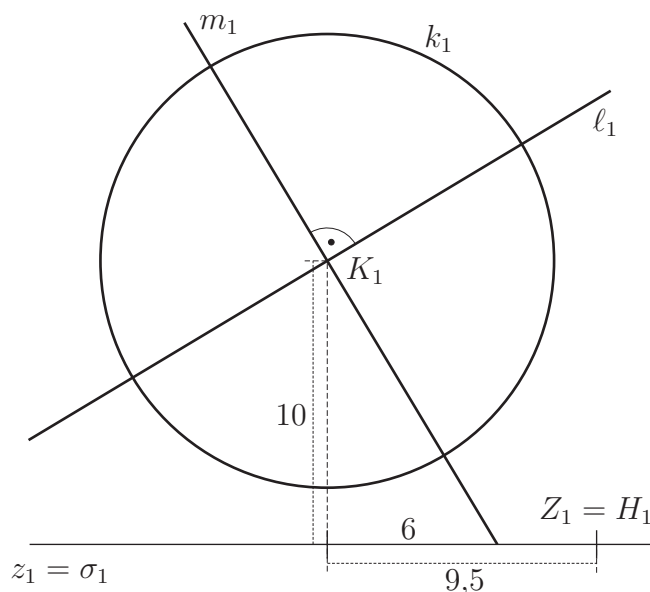
- kružnice $k(K,8)$ v základní rovině π ,
- přímka ℓ , $\ell \parallel \pi$, $\text{vzd}(\ell, \pi) = 18$
(ℓ nad π),
- přímka m , $m \parallel \pi$, $\text{vzd}(m, \pi) = 12$
(m nad π).

Zobrazte řídicí křivky.

Dále zobrazte část plochy omezené rovinami π a α ($\alpha \parallel \pi$, $\ell \subset \alpha$), tj. zobrazte části alespoň 16-ti tvořících přímek plochy.

Zobrazte řez plochy rovinou ϱ , $\varrho \parallel \pi$, ϱ nad π , $\text{vzd}(\varrho, \pi) = 4$.

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 9

A4 na šířku

LP: $H[18 ; 15]$, $v_h = 8$, $d = 26$ Je dán *přímý kruhový konoid*:

- půlkružnice $k(K, r = 8)$ v základní rovině π ,
- přímka p , $p \parallel \pi$,
- řídící rovina φ , $p \perp \varphi$.

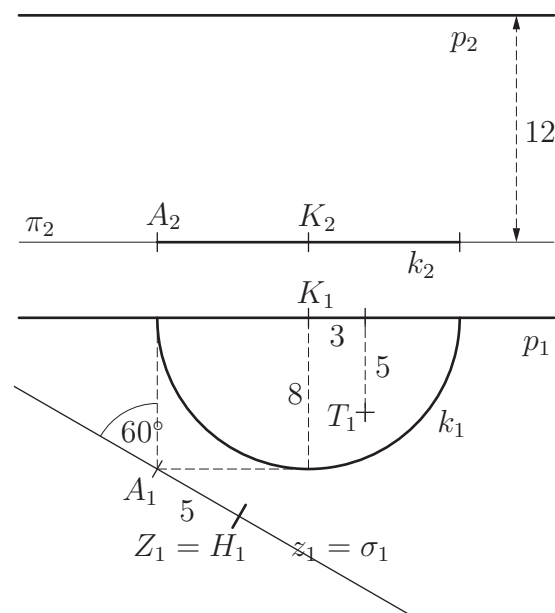
Zobrazte řídící křivky a nejméně 9 pravidelně rozmístěných přímek plochy.

Určete přesně tečnou rovinu plochy v bodě T (zadán půdorys T_1) pomocí dotykového hyperbolického paraboloidu, tj. zobrazte dvě přímky tečné roviny a jejich pravoúhlé průměty v π .

Zobrazte řez plochy rovinou ϱ : $T \in \varrho$, $\varrho \parallel \pi$.

Sestrojte tečnu ke křivce řezu v bodě T .

Dodržujte společně [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.

Příklad 10

A4 na výšku

PA: $\triangle XYZ$, $X[4 ; 10]$, $|XY| = 12$, $|XZ| = 11$, $|YZ| = 10$

Küpperův konoid je určen těmito řídicími útvary:

- řídicí kružnice $k(S ; r = 5,5)$ leží v rovině rovnoběžné s půdorysnou $\pi(x,y)$, $S[5,5 ; 5,5 ; 18]$,
- řídicí přímka $q: Q \in q, q \perp \pi, Q[11 ; 5,5 ; 18]$,
- řídicí rovina $\varphi(4 ; \infty ; 4)$.

Zobrazte řídicí křivky a alespoň 16 tvořících přímek plochy, jejichž průsečíky s přímkou q jsou rovnoměrně rozmístěny.

Dále zobrazte bod plochy $T[5,5 ; 2,5 ; ?]$. Určete tečnou rovinu τ konoidu v bodě T pomocí dotykového hyperbolického paraboloidu.

Zobrazte řez plochy rovinou $\varrho: T \in \varrho, \varrho \parallel \mu(y,z)$, tj. zobrazte alespoň 10 průsečíků přímek plochy s rovinou řezu a spojte je křivkou. Zobrazte tečnu křivky řezu v bodě T .

Dodržujte společné [pokyny](#) pro vypracování uvedené na první straně.